

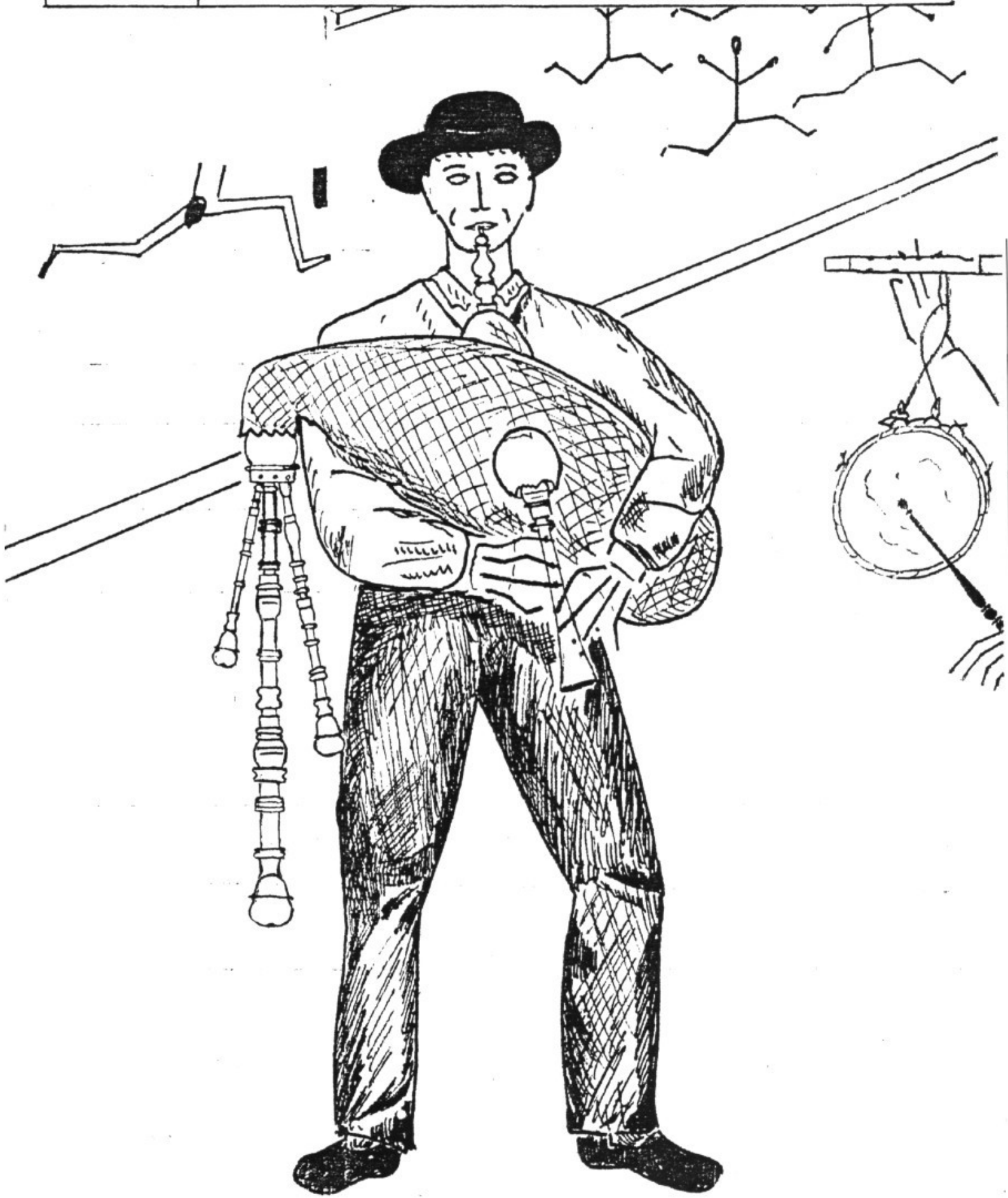
meli *sucre*

SANT JOAN

AGOST- 1.987

NUM- 86

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU.-

- Notícies locals, del que succeeix al poble, fins a l'hora de tancar el número, per l'O.C.B.

- Programa de les festes d'estiu del nostre poble.

- Mel i Sucre: Dolcet, dolcet. Una mica de crítica a certes obres públiques del nostre municipi, per Joan Bauçà.

- Gent i esport, secció esportiva a càrrec del col.laborador Josep Mas Llaneras

- Entrevista al constructor dels instruments de la colla de xeremiers, per un membre de l'equip de redacció.

- Barça, l'exèrcit d'un país desarmat. Comentaris sobre el Barcelona Club de Futbol i el Real Madrid, per Manuel Vázquez Montalbán.

- Mensen Ernst, el darrer gran corredor de fons. Resum d'un article de la revista Correu de l'U.N.E,S.C.O.

- Bestiari, la xigala i el grill. Breu estudi sobre dos insectes cantadors, per Cosme Nigorra, Joan MÓrey i altres.

- Papers de fa estona, retrospectiu a càrrec de Miquel Company.

- Bon consell, bon resultat. Full de propoganda del Consell Insular de Mallorca.

MEL I SUCRE- 86, Agost de 1.987
Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

COBERTA.- Festes de l'estiu

CONTRACOBERTA .- Card

LOCAL SOCIAL.- Casa de Cultura,
Carrer- José Antonio- 13

Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball i que li entregui els originals abans del dia 20 del mes en curs.

Tirada actual .- 300 exemplars

Imprimeix- Fot Bohigas

Depòsit Legal- 49- 1.983

Nota.- S'adverteix a tots els possibles lectors de Mel i Sucre que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris pot ferir la sensibilitat dels esperits no acostumats.

--- Durant aquest mes d'agost i durant tots els diumenges i festes, el poble estava pràcticament buit durant el dia. Tothom era a refrescar-se la panxa a la mar. Es que ha fet calor a voler: dia 15 i 16 del present els termòmetres de qualque corral de dins la vila arribaren als 42 graus a l'ombra, les mosques i tot fugien del sol i entraven dins les cases per estar més fresques.

--- Dia 16 d'aquest mes va esser el 40 aniversari de la torren-tada devora el Pont de Sa Llova, allà on se'n dugué la camiona que anava a l'estació del tren, i una nina morí anegada.

--- Les obres de la Plaça NOva han durat tot el mes. Quan se baixà el nivell de terra de la mateixa trobaren la primera pedra del que havia d'esser el monument al Rei En Jaume; també aparegureren el pou i la cisterna que perteneixien al corral de la casa que hi havia abans de fer-hi la plaça. Veurem quan estarà acabada, de moment ret poc.

--- Tal com estan les coses avui en dia, els repartiments nocturns del Mel i Sucre poren esser perillosos. Hi ha gent que confon l'e-quip de redacció amb els lladres.

--- Un grupet d'afeccionats a les excursions, el passat diumen-ge dia 16, s'amollaren i llavors tornaren pujar el torrent de Na Mora de Sóller. Idò que vos pensau, tremolaren de fred per allà de dins.

--- Dia 21 a l'horabaixa hi havia un lloro aperduat i que feia unes bones cantades. Va esser vist per la barriada de l'"ensanche".

--- Aquella boca de claveguera, al carrer de Llevant, al cap davall del carrer del Mestre Rosselló, ja ha cobrat les seves víctimes innocents. Un parell de cotxes quasi hi ha deixat una roda, un nin petit amb bicicleta s'hi foté de dins,... En vistes a tot això un veinat, ha decidit tapar-la pel seu compte.

--- Davant la proximitat del començament del curs escolar 1.987 88 un fuster local ferà un repàs a les persianes de l'edifici escolar de Son Juny, tendran prioritat les espenyades i les que no tanquen bé.

--- Segons rumors, s'ha sentit a dir que Na Maria del Mar Bonet, quan ve a Mallorca per descansar, un lloc que li agrada molt és el Puig de Consolació de Sant Joan, i hi ve a fer-hi qualque passada.

--- Dia 22 hi havia foc al puig de Bonany, a la banda de Petra. Se deia que havia estat provocat, si bé a l'hora de redactar aquesta no-tícia, estava ben controlat.

El mateix 22, al vespre, al carrer Major i davant el music-bar 3-2 de la vila va haver-hi una vetllada d'entreteniments varis. Els ar-tistes foren quasi tots locals i algun d'extern. Cal destacar les repre-

sentacions de monòlegs teatrals per dos individus locals, els "xistes" .. el meló, el gelat i el xàmpan que hi va haver per tothom.

--- Com va succeir l'any passat i fa un parell d'anys, torna estar en marxa un torneig de futbollet. Hi ha cinc equips participants, que fan una lliga. Llavors els dos primers classificats jugaran un partit per saber qui és el campió, igualment el tercer i quart lloc. Aquestes finals se feren dins el programa de festes patronals.

--- Un altra cosa que du bona marxa són les carreres de cotxe-cross. Hi ha rumors de que se vol fer una penya automobilística.

--- Se recorda a tots els interessats que per l'octubre de 1.988 arribarem al num- 100 del mel i sucre. Tothom que vulgui col.laborar amb l'esdeveniment, que ho comenci a preparar. Hem de fer gros.

--- Durant aquest estiu s'ha sentit a dir d'intoxicacions i malalties contagioses, concretament hi ha hagut gent de la vila que ha tengut les febres del Mediterrani (transmeses per paparres) i altra gent intoxicada amb maionesa.

--- Enguany hi ha més poques ametlles de les que hi va haver l'any passat. També van més barates.

--- Aquest any va començar essent molt ploguer, recordem els més de 200 mm de pluja que caigueren entre els mesos de Gener i Febrer. Però a partir de Març se pot dir que ha polgut poc, vegem sinó les quantitats d'aigua ploguda a partir de llavors:

Març - 20,8	Juny - 5,2
Abril - 11,2	Juliol - 17,7
Maig - 32,8	Agost - 0,0

--- Ningú sap perquè és però és vera, els arbres de la Plaça de la Constitució n'hi ha que van més bons que els altres. Els de la banda del camp són la meitat de petits que els de l'altra banda.

--- Hi va haver rumors que que en " Rambo " en tornà fer de les seves. Falta confirmar- ho.

-- Aquest any hi ha hagut bona anyada de mores. N'hi ha que han aprofitat l'avinentesa per fer- na confitura, que és tan bona com la mel.

--- El sol tan fort que ha fet durant aquest mes ha tudat molta fruita: tomàtiques que s'han crullades, lo mateix amb els melons, les llimones també han estat afectades.

Programa

DIVENDRES, 28

- a les 18 h.- Partit de voleibol.
- a les 19,15 h.- Sortida de la Casa de la Vila del Dimoni, Capsgrossos i xeremies.
- a les 20,15 h.- Obertura a la Casa de Cultura de l'Exposició de Fotografia de Climent Picornell i de Maquetes d'edificis realitzades pels alumnes de l'Institut Mossèn Alcover de Manacor
- a les 20,30 h.- Partit de Bàsquet Sant Joan - Petra.
- a les 22 h.- Revetlla: Concert de la Banda Filharmònica de Porreres i focs d'artifici a càrrec dels germans Jordà de Llorito

DISSABTE, 29

- a les 9 h.- Trescaviles amb les xeremies, dimonis, capsgrossos...
- a les 10,30 h.- Missa concelebrada amb panegíric del Sant per Mn. Antoni Barceló Company, en la què s'interpretarà el ball de l'Oferta.
- a les 11,30 h.- Carreres de joies per a tothom que hi vulgui participar al carrer Major.
- a les 15,30 h.- Carreres de bicicletes organitzades per la «Peña Ciclista Sant Joan». Circuit pels carrers Major, Sol, «José Antonio», la Pau i Major.
- a les 15,30.- Carrera local per a totes les categories.
- a les 16,30.- Carrera social per invitació. 25 voltes.
- a les 18.- Carreres per a aficionats i juvenils. 50 voltes al circuit.

- a les 18,30 h.- Final del torneig de futbolet. Les eliminatòries s'hauran celebrat al llarg de la setmana de dilluns dia 23 a dijous dia 27.

- a les 18,30.- Partit classificatori pel 3' i 4' lloc.
a les 19,30.- Partit classificatori pel 1' i 2' lloc.

- a les 22 h.- Vetlada de Música i Ball on actuaran «Aires de Pagesia», «Siurell Elèctric» i «Coanegra», tres estils de música popular mallorquina.

DIUMENGE, 30

- a les 9 h.- Passacarrers per la Banda de tambors i cornetes del Centre Cultural.
- a les 10 h.- Demostració d'Autocross al Camp d'en Fiol. Hi participaran cotxes T.T. (tot terreny) i turismes.
- a les 15 h.- Carreres de cavalls i concurs de llaurar dret a la finca de Gossalba.
- a les 18 h.- Partit de futbol de Tercera Regional Sant Joan - Llorito.

- a les 19,45h.- Demostració de Gimnàsia esportiva i de Karate pel club «Tems Lliure» a la Plaça de la Constitució.
- a les 22,30 h.- Funció de Teatre a la mateixa plaça. El Grup de Teatre Tramuntana de Petra presentarà l'obra «Bosc Endins» de Gabriel Cortés.

Acabada la funció teatral s'amollarà la traca final.

MELI SUCRE: DOLCET, DOLCET.

-El tema central de converses i polèmiques durant el mes d'agost ha estat el de la **plaça de sa Rectoria**, des centre, den Franco; serà Nova, del Rei en Jaume I o del rector Más. A l'Ajuntament se li ha vist massa el pèl. La reforma de la plaça estava prevista realitzar-la durant l'anterior legislatura, per lo que s'inauguraria abans del 10 de juny, però les imprevistes i reivindicadores accions de joves amb recollida de signatures i altres fets impediren que aquella es començàs abans de les eleccions.

La subvenció que possibilitaria la posterior reforma tenia una validesa oficial limitada per lo que s'havia d'anar amb presses. Les controvertides obres comencen amb relativa rapidesa. Passen els dies, amb la plaça mig enlaire; fites, taulons, grava, etc. impossibilitava el poder circular per la mateixa. L'Ajuntament després d'una decisió polèmica, havia tornat donà l'esquena al poble. Ni per la festa estarà llesta per poder mostrar-la a la gent i això que se volfem apuntar un altre «tanto». I això que no dic lo que fan els treballadors: que si es posen a les 5,30 hores de la tarda o si estan aturats mitja hora per fumar, per 'jugar' (almanco això és lo que diuen pel poble, que per xerrar no aturen). I tots aquests desbarats amb els diners del poble (demanau a algun constructor poblenc amb quin temps i pressupost ho hauria fet; les diferències es notarien!).

-En vistes que l'Ajuntament està interessat en vetllar al màxim pel nostre entorn, com és que no es fa net el **camí de Consolació al camp de futbol**. Caramulls de brutor, escombraries, pins pel terra, etc. amb una paraula un lloc que no acompanya l'entorn del santuari. Si a través dels anys Consolació havia aconseguit ser un lloc net i de bellesa contrastable amb els voltants, d'ençà fa un parell de messos, el paisatge dista que hauria de ser. Una col·laboració entre Ajuntament i Parròquia hauria de vetllar pel nostre entorn del santuari.

-Per si no us heu fixat l'**Ajuntament** no ha fet ús en les seves grans realitzacions (Escola, Casa de Cultura, plaça des Centre, etc., a excepció feta del Centre Sanitari) dels nostres mestres d'obres, fusters, picapedrers, ferrers, etc. Ho dic perquè seria ben hora que des de l'Ajuntament sortissin iniciatives a estimular aquestes propostes. D'altra banda, es interessant comprovar algunes d'aquestes realitzacions presenten deficiències impròpies pel temps en que han estat fetes; us aconsell anar a fer una volteta per l'escola de Son Juny i hi veureu persianes que cauen, crulls de parets, etc. Si l'Ajuntament vol fer les coses bé sempre hi serà a temps. Cal fer les coses així com cal. Ja està bé de fallides que no beneficien gens al poble.

-Encara que la secció té una finalitat clarament crítica amb la gestió de l'Ajuntament, cal donà també alguna ditada de mel per quelcom de positiu. Valorar la bona acollida de la **placeta des Pes des Porcs** que durant els vespres i horabaixes permet a la població fruit de la frescor d'arbres i brollador; aiximateix les perspectives que permet la **plaça des Camp** o de la Contribució, ai, perdó de la Constitució! per qualsevol tipus d'acte esportiu, cultural, social, etc.

-Gestionar l'Ajuntament de la millor manera és l'objectiu que ha de proposar-se la corporació municipal. Les divergències internes dels grups polítics no conduiran enlloc. No obstant això, els membres del grup majoritari pareix que de vegades vagin cadascú pel seu vent; en un principi, el batle no volia arrancar l'arbre de la plaça, al contrari del que pensava el regidor d'obres, que si ho volia fer (i això ho diuen pel poble).

-I ara les festes. De ràpid muntatge pel poc marge de temps, però assequibles i amenes per fer una mica de deport competició. Al marge del que poden deixar de ser -bones o dolentes-, l'atracció serà la visita a la **PLAÇA NOVA**, que de segur haurà de menester una mica més de cura per vetllar les pasteres i jardins que s'instal·laran.

JOAN BAUÇA

Gent i Esport

Benvinguts altra vegada a *GENT I ESPORT*.

Primer i abans de començar: notes i comentaris.

En primer lloc un perdó per la no assistència de la nostra pàgina a l'anterior butlletí, aquesta es deu al desenvolupament d'un tema llarg i complex que vos oferirem quan estigui ben, ben acabat, perquè aquí, al revés d'altres llocs, les coses se fan ben acabades o no se fan.

Segon comentari: voldria donar les gràcies a tota la gent que ha aplaudit d'una manera o d'altra la sortida d'aquesta pàgina, a tots vosaltres va dedicat *GENT I ESPORT*, i com que la veritat va a gusts, a altres les faig recordar que ningú està obligat a llegir aquesta pàgina.

Tercer i darrer comentari: Voldria agrair la col.laboració de tota aquella gent que de qualque manera m'ajuden en la creació d'aquesta pàgina. Amb això vull dir que *GENT I ESPORT* no només el fa el qui abaix firma, sinó que a darrere hi ha una sèrie de gent que ajuda en l'elaboració dels temes i notícies que vos oferim.

Després d'aquests comentaris començarem.

Hauria volgut tenir la intenció de continuar amb el tema iniciat a la presentació d'aquesta pàgina, però l'actualitat esportiva ens obliga a desviar-nos. Això no vol dir que ho deixem fer ni molt menys, tot sortirà, fins el més mínim detall.

Ja arriben les festes i evidentment l'actualitat esportiva del poble la marquen els actes esportius que se celebraran durant les festes.

Però aquí no vos enumerarem els actes, per això hi ha programes. Aquí vos mostrarem l'altra cara que ningú veu: la gent que ha creat els actes -no per res- simplement, simplement perquè aquesta gent es mereix un reconeixement, encara que sigui petit.

La creació d'uns actes d'unes Festes Patronals és el producte de la mútua col.laboració entre la gent del poble i ajuntament, dit d'una altra manera, la gent crea l'ajuntament, a més de crear-lo organitza i col.labora.

Avui xerrarem de les dues parts. Anem primer a analitzar la primera: la gent del poble. Quasi tota la gent se mereix un aplaudiment per la seva col.laboració, bars, tendes, entitats, i noms individuals han intentat, en la mesura de les seves possibilitats, col.laborar amb les Festes Patronals.

I si els patrocinadors -com he dit abans bars, tendes, etc.- han complert, els organitzadors d'actes se mereixen un fort, fort aplaudiment, i això fora desmereixer ningú, perquè organitzadors fora patrocinadors no existeixen i al revés tampoc. El que passa -i tothom ho ha de reconèixer- és que tant promotors com organitzadors són els qui prenen la iniciativa, quasi tots per afició a un esport o altre; no hi guanyen un duro, empren un temps, i si hi guanyen alguna cosa són maldecaps. Per tant, aquesta diguem-ne "presa d'iniciativa" ja només pel fet duu aquests problemes.

Però aquí, a Sant Joan, a més d'això, els organitzadors i promotors se troben amb dos problemes que no poden solucionar ells sols, sino que necessiten de la col.laboració de l'altra part implicada: l'ajuntament.

Aquests problemes són: un -el de sempre- ajudes, subvencions i col.laboració de l'ajuntament amb els promotors d'actes; i el segon -que ha sortit enguany- un problema d'horaris.

Quant al primer problema cal dir que és prest per fer un balanç, en aquests moments no disposam de xifres que puguin donar-nos una idea de les ajudes econòmiques que han rebut les distintes entitats esportives. Ara, vos promet que al pròxim butlletí sortirà i veureu més o manco com està la cosa.

El segon problema són els horaris. Aquest era un tema bo de sol.lucionar -crec jo-; ara bé, desconec els motius perquè l'ajuntament no ho ha volgut, sabut o pogut sol.lucionar. El problema surt d'un punt tan important que és mereixedor de menció, i és que la gent del poble, un bon estol, ha volgut col.laborar amb les festes organitzant i promocionant actes -estic xerrant dels organitzadors- i quan l'ajuntament se n'adona surt el problema: hi ha massa actes per fer en tres dies de festa.

La qüestió és que els actes vénen un a damunt l'altre. Un exemple: Diumenge 30, a les 15 h. -amb un sol que no hi ha qui estigui pel mig- carreres de cavalls; a les 18 h. -tres hores més tard, quan aquestes tenen un programa per omplir quatre hores- futbol. Un altre exemple: Dissabte 29, a les 18 h. carreres de bicicletes, 150 voltes al circuit, no hauran començat i a les 18.30 futbolet.

Evidentment si hi ha massa actes en tres dies la lògica ens diu -a més que, pel fet, les festes serien més "festes"- d'allargar el programa. Com?. Per exemple, fer festa dos caps de setmana, i entre cap i cap de setmana hi hauria un temps que ben bé podria esser omplit amb actes esportius com bàsquet, futbolet, etc. Així un diumenge hi hauria carreres de cavalls, i l'altre diumenge futbol; un dissabte carreres de bicicletes i l'altre futbolet o comèdia o berbenena.

Ara bé, quina és la raó?. No hem de cercar tota la culpa a l'Ajuntament del que passa, perquè això que hem dit abans no interessa a cap promotor. Tothom duu la idea dins el cap que les festes no més són els dies 28, 29 i 30, i tothom vol fer el seu acte durant aquests tres dies. Jo no hi tenc massa a dir, a això, simplement que mirin i observin les coses bones i deixin les dolentes: si voleu mirar els pobles veïnats no vos fixeu en els que ho fan malament, sinó en els que ho fan bé. Un exemple: miram Montuïri, vosaltres em direu que és més gran que Sant Joan, d'acord; ara bé, tampoc és tan gran i fan -així com poden- un mes de festa. Aquests en fan un mes i nosaltres no en podem fer ni una setmana.

En resum, si ens hi fixam bé, tant un problema com l'altre són la conseqüència de dos errors -que, per mi, tenen solució si la cerquen-. El primer error és la flata de col.laboració i cooperació entre les entitats esportives del poble ik, perquè no, d'una unió per tal de formar un sol cos que ben bé li podríem dir *junta municipal d'esports*, on hi hagi representada cada entitat esportiva local. Per tot saben -menys aquí, pel que sembla- que la unió fa la força, i la

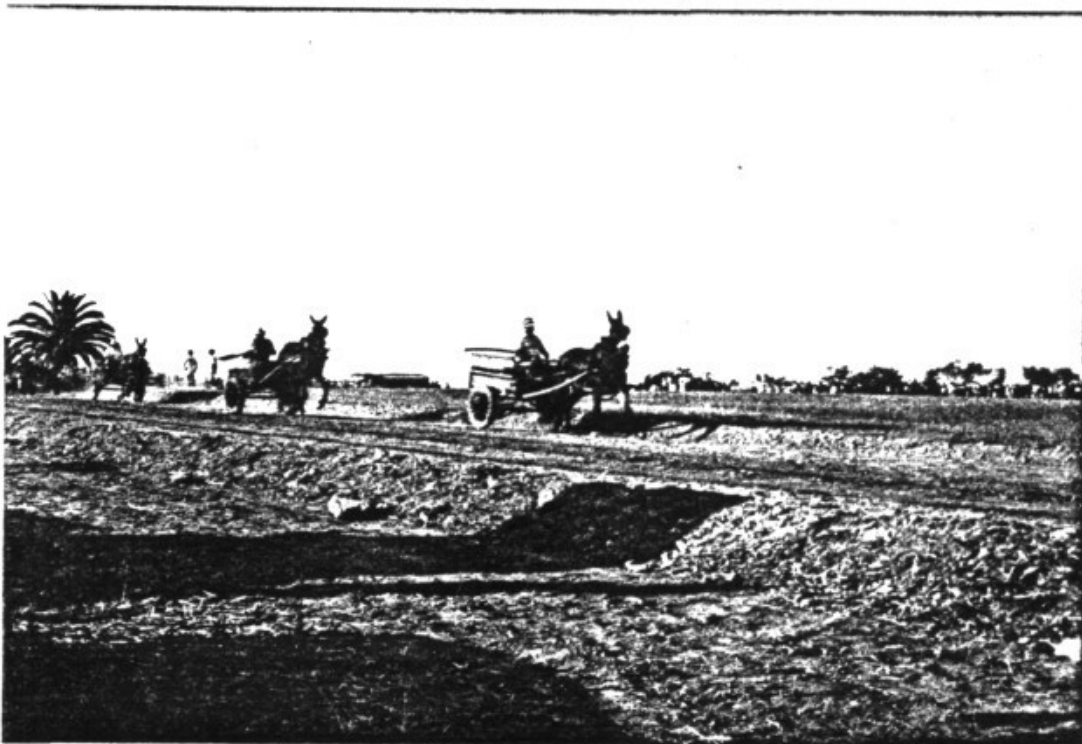

força ben emprada pot donar uns millors resultats en el camp esportiu dins Sant Joan. Però, per desgràcia, aquí passa al revés: cadascú tira per ell i si pots enganyar l'altre millor; ben el contrari que a altres llocs.

El segon error és l'evident distanciament que hi ha entre el poble i l'Ajuntament. Aquí també cadascú tira pel seu cantó i al final de perjudicats en som tots: promotors, ajuntament i poble. Esperam, des d'aquí, que s'arregli aviat pel bé del poble que, en definitiva, som els qui feim les festes. *GENT I ESPORT* tan sols ha volgut donar la seva opinió en bé de tots i perquè l'any que ve l'esport millori i hi participin més, i també perquè la gent col·labori tant o més que enguany.

Abans d'acabar, *GENT I ESPORT* es complau de donar el seu aplaudiment a la gent que, d'una manera o d'altra, ha col·laborat per fer unes bones festes. I també, perquè no, un aplaudiment per a la *Comissió de Festes* que crec que, a pesar de tot, també ha tengut prou feines i maldecaps. I com he dit al principi un fort, fort aplaudiment a tota la gent que ha organitzat i ha promogut tot tipus d'actes esportius, crec que la seva feina ha quedat ben reflectida al Programa de Festes (dels 17 actes, 8 són esportius). A tots vosaltres que feis un bé pel poble el nostre aplaudiment i la nostra col·laboració en tot el que puguem.

Gràcies. Pep Mas LLaneres

ENTREVISTA A JOAN MOREY COMPANY .-

Joan Morey Company a l'estiu de 1.980, i per iniciativa de Xavier i Joan Moratinos, començà la construcció d'un torn i simultàniament aprenqué a tornejjar. Poc temps després i ajudat primer per Joan Moratinos i després per Rafel Bauzà (Joan Morey i Rafel Bauzà formaren la colla de xeremiers de Sant Joan) inicià la construcció de flabiols, tamborinos i xeremies.

P — Es vera que ets un dels pocs constructors de xeremies que queden a Mallorca ?.

J — Vull clarificar aquesta pregunta, la colla de xeremiers utilitza tres instruments: el flabiol, el tamborino i les xeremies; la seva construcció és un procés que requereix diferents tècniques per a cada un dels instruments.

Referent a la teva pregunta te diré que no sé amb certesa els constructors que queden, l'únic que te puc dir clarament és el que jo sé fer.

— Bé, idò perquè no ens expliques un poc aquestes tècniques en el procés de construcció ?

— En primera hi ha la feina de torner; tornejjar i foradar fusta per obtenir el tub que posteriorment serà el flabiol, la maceta del tamborino i les peces de fusta de les xeremies: grall, trompes (les xeremies tradicionals que han arribat als nostres dies disposaven d'una única trompa útil, la que feia el Do baix continu, i dues trompes d'adorn, els fiols,, però en Rafel Bauzà i jo ens proposarem que les nostres xeremies tinguéssin tres trompes que sonassin i així ho ferem, en principi feien l'acord Do-Mi-Sol, però el canviarem per Do-Sol-Do), braguer, bufador i anous.

Amb el torn que tenc se pot fer tot això que he dit fins ara, a pesar que a vegades no surt massa ben fet.

— Després d'aquesta feina quina altra s'ha de fer ?

— Començaré descrivint la del flabiol. A aquell tub que teníem li hem de fer el cos a la mala, és a dir amb les mans, llimes i puntacorrens. El cos és la part del flabiol que fa el xiulet. Llavors els forats per posar els dits i que amb les diferents posicions pots fer fer distintes notes musicals a l'instrument.

— Quines notes pot fer un flabiol mallorquí ?

— Se pot dir que flabiol juga amb una octava, més una nota per alt i una per baix. I afinat en La- 440 , o fins a mig to més alt.

— Sempre han estat afinats així els flabiols tradicionals ?

— De tots els que han arribat a les meves mans no n'hi havia

cap de ben afinat, va esser que em vaig proposar de construir-n'hi.

— Així com ho has contat, la construcció del flabiol no sembla massa complicada...

— Idò ho és, perquè resulta que per obtenir un flabiol que tenguí bona sonoritat, en surten una dotzena que no la tenen (i cada un du unes 4 h de feina), i llavors per acabar-lo bé hi pots fer fins a 6 ò 7 hores més, treu comptes.

— Quina és la millor fusta per a construir aquests instruments ?

— Per a mi les millors són el ginjoler i el boix; permeten un acabat quasi perfecte i per tant se pot aconseguir amb elles flabiols de molt bona sonoritat. Pel grall de les xeremies una fusta bona és l'eben i el " granadillo " .

— Quants de flabiols has fet durant aquests 7 anys ?

— No ho sé massa cert, però se deuen acostar als 300, això sense comptar els que només he arreglats. Però de bons, bons, no superen les dues dotzenes.

— La construcció de les xeremies deu ésser una mica diferent, ja que els instruments no s'assemblen gaire ?

— No s'assemblen pràcticament gens, això sí, el grall ha d'estar ben igual d'afinat que el flabiol. Però en lo que se refereix a construcció, la feina a fer és diferent. El tornejar les peces se pot dir que se fa igual, no són tubs cilíndrics sinó que són tubs amb relleus; les campanes de les trompes requereix una tècnica de torneig a l'aire i foradar el grall per de dins requereix una broca tronco-cònica.

— Una vegada que tenim les peces tornejades i foradades, que més s'ha de fer ?

— Es a partir d'aquí que la feina divergeix amb la del flabiol. En primera s'ha de disposar d'un recipient d'aire, tradicionalment s'ha anat empleant una pell de cabrida. Aquesta s'ha de treure sencera de l'animal mort i llavors s'ha de secar. Una vegada ben curada li podem ajustar les peces de fusta: al coll de la cabrida s'hi posa el braguer que a la vegada du les trompes; a un braç l'anou i el bufador i a l'altre braç l'anou i el grall; a la part que la pell queda oberta se ferma ben fermat com un sac.

— I llavors ja sonen o encara s'han de fer més coses ?

— A partir d'ara ve la més complicat. Aquest instrument funciona amb canyetes. Les trompes amb canyeta simple (o bruma) i el grall amb canyeta doble. Primer s'han de construir aquestes canyetes; llavors les brumes s'han d'ajustar a les trompes i la canyeta al grall. Si l'ins-

trument (trompes i grall) "pren" la bruma i canyeta s'ha d'afinar. Per afinar les trompes s'allarga o acurça la llengüeta de la bruma o s'allarga o acurça la trompa (que són tres peces encaixades una dins l'altra). La canyeta s'ha d'ajustar al grall i llavors el podrem afinar, fent els forats pels dits, eixamplant-los o estrenyent-los o modificant la canyeta.

No sé si ho he explicat massa bé, és que és una mica complicat tot això.

— Quin temps pot durar la construcció d'unes xeremies ?

— Es mal de saber, ja que com he dit hi ha feines molt diferents i no totes les faig jo. Per tornejar les peces de fusta emplei unes 10 hores, si ja tenc la fusta tallada a mida. Afinar el grall, una vegada que se disposi d'una canyeta bona i que el grall la prengui, pot suposar 3 ò més hores. Les altres feines (treure la pell, secar-la, fer les brumes i canyetes), pràcticament no les he fetes mai, al manco ben fetes; les sol fer el xeremier igualment que "trempar" les xeremies, és a dir ajustar-les bé i que soni tot al mateix moment i amb poc aire i l'afinat final: trompes, grall i flabiol han d'anar afinats.

—Quantes xeremies has fetes en total ?

— Poques, no hi ha tanta demanda com de flabiols; és lo que te deia, així com el flabiol, una vegada acabat sempre sona igual, les xeremies no, el qui les toca ha de saber mantenir-les sempre a punt ell mateix.

Xeremies completes en dec haver fetes més o manco una dotzena. I de gralls per separat, a lo millor dues dotzenes més.

— I el tamborino i la maceta ?

— Això és una altra història. La maceta és simplement tornejar. I el tamborino, si un disposa de planxa de lledoner verd, fas amb ella un cilindre, el tens amb "adobo" fins que hagi pres bé la forma, llavors li col.loques dues pells estirades per llendera i ja està. T'ho poria contar amb més detall però basta consultar al Manual de xeremies, flabiol i tamborí de Toni Artigues.

— Ara que xerres de bibliografia, que hi ha al respecte d'aquests instruments ?

— A altres bandes del món (Galícia, Escòssia, Irlanda,..) hi ha molt i bo. Ara bé que faci referència als de Mallorca només hi ha lo de Toni Artigues. Hi ha un treball molt més complet, fet per gent del món xeremier, però encara no s'ha publicat.

— Segons tot això que m'has contat, aquests instruments se deuen haver revaloritzat, darrerament.

— No sé que t'he de dir. Supòs que sí. Han sorgit en poc temps colles de xeremiers joves, però sembla que a poc a poc se cansen de la música tradicional d'uns instruments primitius i amb poques possibilitats musicals (recordem que només poden sonar una octava). I això limita molt.

— Però hi ha grups que han introduït les xeremies al costat d'altres instruments ?

— Es ver. S'han aconseguit flabiols i xeremies ben afinats i que les permet sonar amb qualsevol altre instrument, cosa que fa estona era impensable. Però a pesar de tot anam enrera d'osques. Els grups musicals de Galícia i d'altres bandes disposen d'una sèrie de xeremies afinades en diferents tonalitats, i van canviant d'instrument segons la cançó. Però tal com estan les coses per aquí, de moment és un poc utòpic porer fer lo mateix, en no esser que s'utilitzin instruments comprats a una altra part.

— I a Mallorca no seria possible construir-ne tota una sèrie de flabiols i xeremies en diferents tonalitats, així com has dit ?

— Possible ho seria. S'hauria de montar un taller especialitzat, amb bona maquinària.

— Passem a una altra cosa, com veus tu la colla de xeremiers a l'actualitat ?

— Jo la veig com una relíquia del passat i si és possible s'ha de conservar costi lo que costi, sobretot a les festes d'estiu dels pobles.

— Es a dir, no és una cosa diguem-li viva.

— No ho sé, pot esser que darrerament hagi tengut una mica de revifalla, amb la formació de colles de xeremiers joves, que han conservat les velles cançons i n'han introduïdes de noves.

— Què és això de velles cançons i noves ?

— Es una opinió personal meva i és un poc mal d'explicar. Per una part els xeremiers d'abans tocaven cançons que havien après de sentit a qualsevol part: bandes de música, agrupacions de balls, d'altres xeremiers, ... i passaven de generació en generació. Actualment i gràcies a cassettes, partitures, discs, .. és possible incloure dins el repertori de xeremiers moltes cançons i tonades que no són " tradicionals mallorquines ", i clar hi ha gent que no ho accepta.

— Els xeremiers toquen de sentit i de memòria totes les cançons.

— De sentit a lo millor no les hi han apreses, se pot practicar amb una partitura. Ara sí a l'hora d'intepretar-les ho fan de memòria.

BARÇA, L'EXÈRCIT D'UN PAÍS DESARMAT

Quan el Barcelona guanyava un partit de futbol al Real Madrid, considerat l'equip del govern, Catalunya es refeia un tant de totes les guerres civils que ha perdut des del segle XVII.

En certa ocasió històrica, un president del Barcelona Club de Futbol digué que el Barça era «...més que un club». Ho va dir en temps del franquisme, quan a Espanya tot era més del que era: els escriptors eren més que escriptors, els silencis més que silencis, la memòria més que memòria, la impotència més que impotència. Tot el que no fos combregar amb la veritat oficial i absoluta del franquisme es convertia en un fet d'oposició objectiva i l'equip de futbol del Barcelona polaritzava les ànsies nacionalistes dels catalans, com si fos l'exèrcit desarmat d'un país amb la identitat trepitjada pel guanyador a la guerra civil. Quan el Barcelona guanyava un partit de futbol al Real Madrid, considerat l'equip del govern, Catalunya es refeia una mica de totes les guerres civils que ha perdut des del segle XVII. I quan el Barcelona perdia contra el Real Madrid, Catalunya ratificava la seva condició metafísica de poble perdedor, de poble desgraciat, sotmès a la fel tirànica de les hordes centralistes. Eufòria de victòria i agredolça malenconia massoquista de perdedor lleplant-se les ferides en una lloriguera confortable, han conformat un talant en si mateix contradictori, que no solament connota els seguidors d'un club de futbol sinó tota la ciutadania de Catalunya. De tant en tant, vèncer al Real Madrid propicia la catarsi col·lectiva i compensa tres-cents anys d'humiliacions històriques, però seria excessiu i inassumible vèncer sempre, i per això, de tant en tant també és convenient una derrota, a ser possible propiciada pels àrbitres, per recuperar aquest retrat de víctima privilegiada, al cap i a la fi un sentit històric com altre qualsevol, en uns temps en els quals és molt difícil continuar tenint sentit històric i inclús Història.

Quasi el mateix dia següent d'acabada la guerra civil, molts catalans que volien continuar essent-ho, consideraren que la millor manera de demostrar-ho era fer-se socis del Barcelona Futbol Club. Era menys arriscat que militar a la clandestinitat contra el franquisme i permetia d'exhibir, a plena llum, una condició discrepant, dissident diríem ara, tolerada pel sistema franquista. El franquisme no tenia ni un pèl de beneit i preferia que les masses cridassin als estadis, els diumenges de cinc a set de la tarda, a canvi del silenci als carrers durant els dies feiners. Però així es va anà farcint aquella comunió dels sants barcelonistes, des dels supervivents de 1939 a aquest club actual que té cent déu mil socis...que dic, socis...cent deu mil militants, tots nosaltres disposats a alliberar qualque dia Atlanta de les tropes del general Grant, tots nosaltres japonesos dins la selva, menyspreant la notícia de que Hiro Hito s'ha rendit a Mac Arthur.

No sé si he sabut explicar perquè el Barça és més que un club. Intentar, ho he intentat.

MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN

DESPERDICIS CLÍNICS

Barça Rock

Tots aquells que sou del Barça i posàreu ciris a Sant Urruti quan allò de Valladolid i vos emocionau quan veis qualque *gui-ri* amb la camiseta blau-grana -i el número 9 a l'esquena- i passau pena cada any i tanmateix no podeu des-tapar el xampany (a no ser per oblidar penes). Tots aquells que vos voldríeu posar una arrecada com la de l'Archi -en pau descansi- o ser tan alts com el Zubi i recordau en Metadona-Maradona i al·lucinau amb el retorn d'en Ros Schuster i na Gaby. Tots vosaltres que sempre duis la mitja rialla de circumstàncies quan acaba la lliga, heu de saber que a Can Barça no només hi ha presidents que es diuen *Nunyes & Navarro & Cia* i grups d'opinió que més o manco opine, i boixos nois i gent de *Ciu* i en Rudy Ventura.

Heu de saber que, a més de tot això i molt més, el Barça compta també amb un grup *punk*: els *DESPERDICIS CLÍNICS*, uns al.lots ves a saber d'on que tenen cançons com "*Boixos Nois*" i "*Àrbitres contra el Barça*" on asseguren que de l'àr-bitre en faran truita amb patates. Ho tenen clar, com veis..

I són molt renouers, aquesta gent. I ens ho fan saber des de la primera nota: guitarres furioses, bateria matxaca-matxaca, baix elèctric que et fa pujar els baixos, veu estrident i qualque espontani amb saxo (i no és negre!). Són el *Sopas*, el *Fantito*, el *LLarg*, el *Subi* i el *Puertas*, que graven per a *C. & P. Justine*, una companyia amb un nom d'un cert regust sàdic que s'adiu molt bé amb amb la categoria del grup.

La carpeta és tota plena de dos colors: el BLAU i el GRANA, no podia ser d'altra manera. També hi ha unes fotografies, extretes dels carnets d'identitat, on podeu veure les cares dels que vos faran patir si els escoltau més de deu minuts (i s'ho val, almenys mitja horeta).

I si a més del Barça vos agraden altres coses, aquest disquet està ple de cançons com "*Mama, no fotis*", "*Tots Trempats*" (revival d'una famosa sardana), "*Luiggi Vaporetti*" i "*Hombres Je*". A més de coses de la qualitat de "*Mossèn el terrorista*", "*Senyor guàrdia*" i "*Fas fàstic*". També hi ha, com era d'esperar, l'himne del grup: "*Sóc un desperdici*", on hi diuen la seva: "*Sóc un borratxo, sóc un obrer, ja cago sol...*".

Com veis, es tracta d'allò que en diuen "una proposta interessant per als temps moderns", a veure si en feis cas i pensau que podem estar contents perquè els del Madrid no en tenen, de *punkies*, si es dóna el cas es tracta d'algun *skin* -i no dels *reds* precisament.

M. Pastre

Darrerament s'han posat de moda una altra vegada les carreres a peu de fons, i un intentar imitar als Paavo Nurmi, Emil Zatopek, Abebe Bikila, Grethe Waitz o Aouita. Però tal vegada per trobar el millor corredor de fons conegut hauríem de mirar 150 anys enrera: era no-rueg i li deien Mons Monsen Oyri.

Va néixer a l.795 i visqué a Noruega fins que a l.818 es traslladà a Londres. A aquesta ciutat hi començà la professió de corredor a peu de grans distàncies per guanyar doblers; també se canvià el nom i se posà els de Mensen Ernst.

La seva primera carrera important tingué lloc durant la primavera de l.819, va recórrer en 9 h els 116 Kms que separen Londres de Portsmouth; i la seva popularitat se consolidà quan, des cap d'una estona se tornà posar a córrer, i en 32 h anà de Londres a Liverpool.

Al cap d'algún temps, Ernst començà a tenir ganes de traslladar-se al continent, i a l'any l.820 tornà a travessar el Canal i a peu arribà a la mansió d'Annenrode a Mülhausen, Alemanya oriental, on va fer amistats que li duraren tota la vida. A partir d'aquí la seva fama de corredor professional arribà per tot, i curiosament mai va córrer a la seva Noruega natal. Aprengué a xerrar anglès, francès, alemany i un poc d'italià i turc.

Als 37 anys visità París amb l'idea de proposar la carrera París - Moscú: si feia el recorregut en 15 dies, guanyaria 3.800 francs. Partigué de París dia 11 de Juny; quan era a Kaiserlautern duia dos dies de retràs, però arribà a Moscú un dia abans de lo previst; degut a això i a que anava mal vestidot, les autoritats que l'havien de rebre el confongueren amb un captaire. Havia recorregut 2.500 Kms, a una mitja de més de 170 Km diaris.

Per adaptar-se a les adverses condicions climatològiques en que es trobava pels camins (sobretot sol, fred i aigua) se va imposar regles estrictes que sempre respectava. Alimentació senzilla, principalment a base de pa, formatge, algunes verdures, amb menys freqüència menjava carn freda; mai menjava calent. També preferia dormir defora i en terra, per mantenir la flexibilitat del cos; si havia de dormir baix teulada mai ho feia en un llit blan, sinó sobre un banc. La seva única debilitat coneguda era el vi, el bevia amb la botella i li agradava tant que inclús corregeu empinava el colze, però no li causava molèsties.

Quan tornà de Rússia era una llegenda vivent.

A 1.833 proposà als reis d'Alemanya dur uns documents i cartes al seu fill Otto, rei del recent creat estat de Grècia, que aleshores tenia per capital Nauplia. Partigué el 6 de Juny de 1.833 aclamat per una multitud de 20.000 persones.

Fou aquest un viatge dramàtic. A Montenegro, cinc bandejats li robaren , amenaçant-lo amb espases i pistoles, doblers, mapes, compàs i quadrant, per sort no li prengueren les cartes i documents. A la ciutat de Cattaro se proveí de nous mapes i compàs i se tornà posar en marxa....., però fou detingut per espia i empresonat durant tres dies. El Paixà de Janina l'alliberà i pogué partir de bell nou. Dia 1 de Juliol es trobava davant la residència del rei de Grècia a Nauplia; rebé una ercompensa de 1.000 florins. Havia recorregut 2.700 Kms en 24 dies.

El tercer projecte i com oferiment d'una companya constantinapolitana de la India Oriental: havia d'anar de Constantinopla a Calcuta. Va partir el 28 de Juliol de 1.836. D'anada passà per Anatòlia i caminava paral·lel al golf Pèrsic, llavors al d'Omàn i finalment atravesà el subcontinent Indi. De tornada va seguir una altra ruta més septentrional: atravesà Pèrsia, en direcció al mar Caspi i llavors cap al mar Negre i Constantinopla. En total recorregué 8.300 kms en 59 dies, amb un descans de tres dies a Calcuta.

La quarta carrera va ésser la darrera. L'iniciativa venia d'un compte alemany, escriptor, propietari i aventurer. Li proposà anar a descobrir les fonts del riu Nil Blanc (Stanley i Livingtone encara estarien 30 anys a trobar-les).

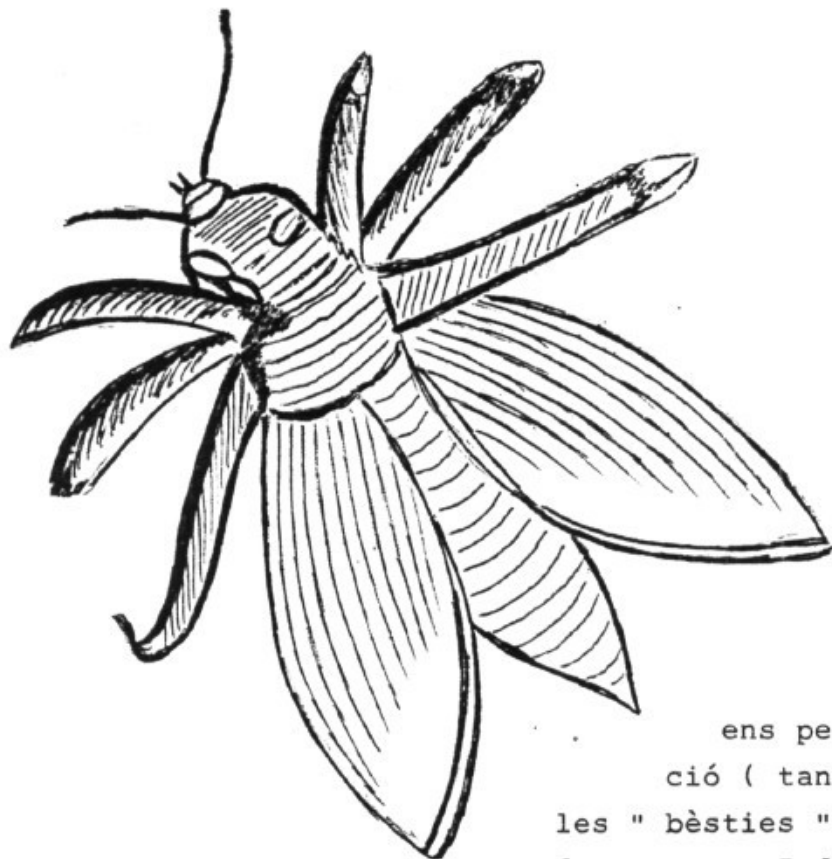
Ernst partí de la Silèsia prusiana el 11 de Maig de 1.842. Passà per Constantinopla i arribà a Jerusalem en 30 dies. Després correngué 500 kms més fins a El Cairo. Aquí hi estigué un parell de mesos, fins que finalment es dirigí cap al sud, seguint el curs del riu. Però aquesta vegada no l'acompanyà la fortuna. El 22 de Gener de 1.843 moria de disenteria en ple desert, devora allà on ara és Assuàn.

Deu anys més tard, un diari norueg escrivia: " El món no coneixerà mai a ningú com ell ". I així ha estat, en efecte.

Nota.- Aquest escrit és un extracte de l'article fet per Bredo Bertsen, i titulat " Mensen Ernst, el héroe de las carreras " Del Correu de l'U.N. E.S.C.O. , juny de 1.987.

B E S T I A R I :

L A X I G A L A

← Una xigala, segons un calendari del sol i de la lluna, Costumari Català.

Un profund estudi d'animals ens permetria fer una altra classificació (tan poc seriosa com la primera) de les " bèsties ", relacionada amb els renous que poden emetre. I deim tan poc seriosa com la primera perquè si aquella pecava d'ingenuïtat aquesta peca per inoperativitat. Hem de tenir present que l'òïde humà és imperfecte i perquè pugui captar un renou aquest ha de tenir una potència superior a 10^{-12} wats i la seva freqüència ha d'ésser inferior als 3.500 Hz. Així ens podríem dur grosses sorpreses, i al classificar, per exemple, una paparra com a animal no renouer, a lo millor resulta que entre elles barrinen cada crit que les senten de 50 passes lluny; i tal vegada als caragols les passi lo mateix.

Pel que ens ocupa deixarem de banda les anteriors consideracions i ferem dos grups importants d'animals: a) animals amb capacitat d'emetre renous, i b) animals impossibilitats d'emetre renous (s'entén amb el seu propi cos).

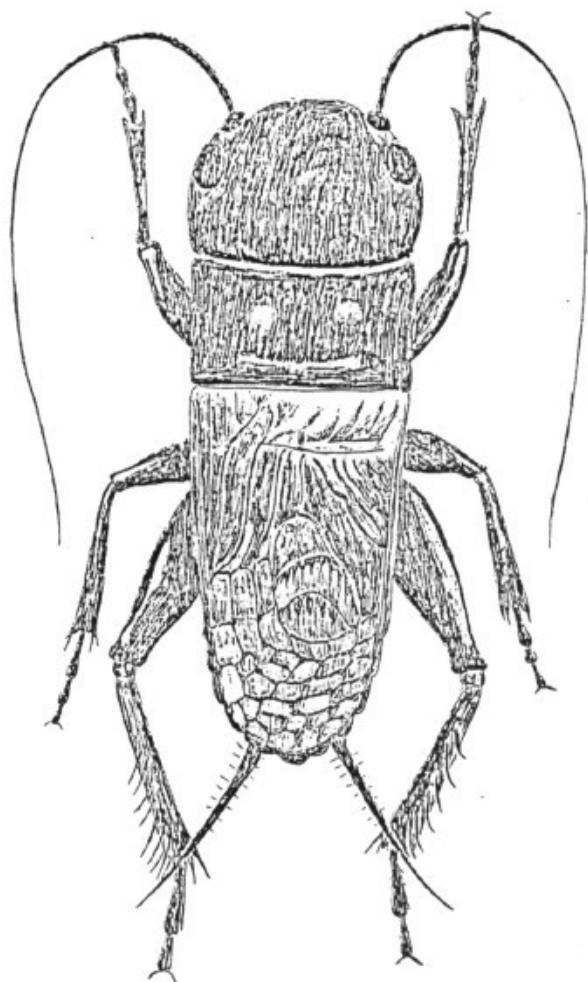
A la vegada els animals renouers (grup- a) tendria una altra subdivisió: a' - cantadors i a'' - no cantadors.

Es vera i està demostrat que molts dels animals, sobretot els superiors (mamífers, aus, rèptils, amfibis i peixos) tenen la suficient capacitat per comunicar als seus semblants diferents estats d'ànim per mètodes acústics: un moix, per exemple, no fa el mateix renou quan tracta de " conquistar " la dama que quan li fotem una coça si ens pren la sobressada.

Però si els exigim que cantim, la cosa canvia, i el grup quedaria pràcticament reduït a les aus amb siringe , als humans i a uns altres que es valen d'enginyosos mètodes de " cantar ".

Molt abans que canaris i rossinyols, soprans i contralts omplissin de goig la naturalesa, uns altres, amb procediments primitius, però efectius ja s'encarregaven d'emetre les seves tonades. Ens referim

I E L G R I

principalment a dues classes diferents d'insectes: grins (també grills) i xigales (també cigales).

Tant un com l'altre han perfeccionat procediments diferents i efectius per cantussejar.

El gri de camp (*Gryllus campestris*) és un insecte de l'ordre dels ortòpters. Emet el seu cant fregant entre elles les dues ales anteriors, de tal manera que la vorera d'una d'elles resquilla amb una sèrie de pues de la cara inferior de l'altra ala i així fa renou. Es el mateix efecte que si fregam les pues d'una pinta contra un caire d'una superfície dura.

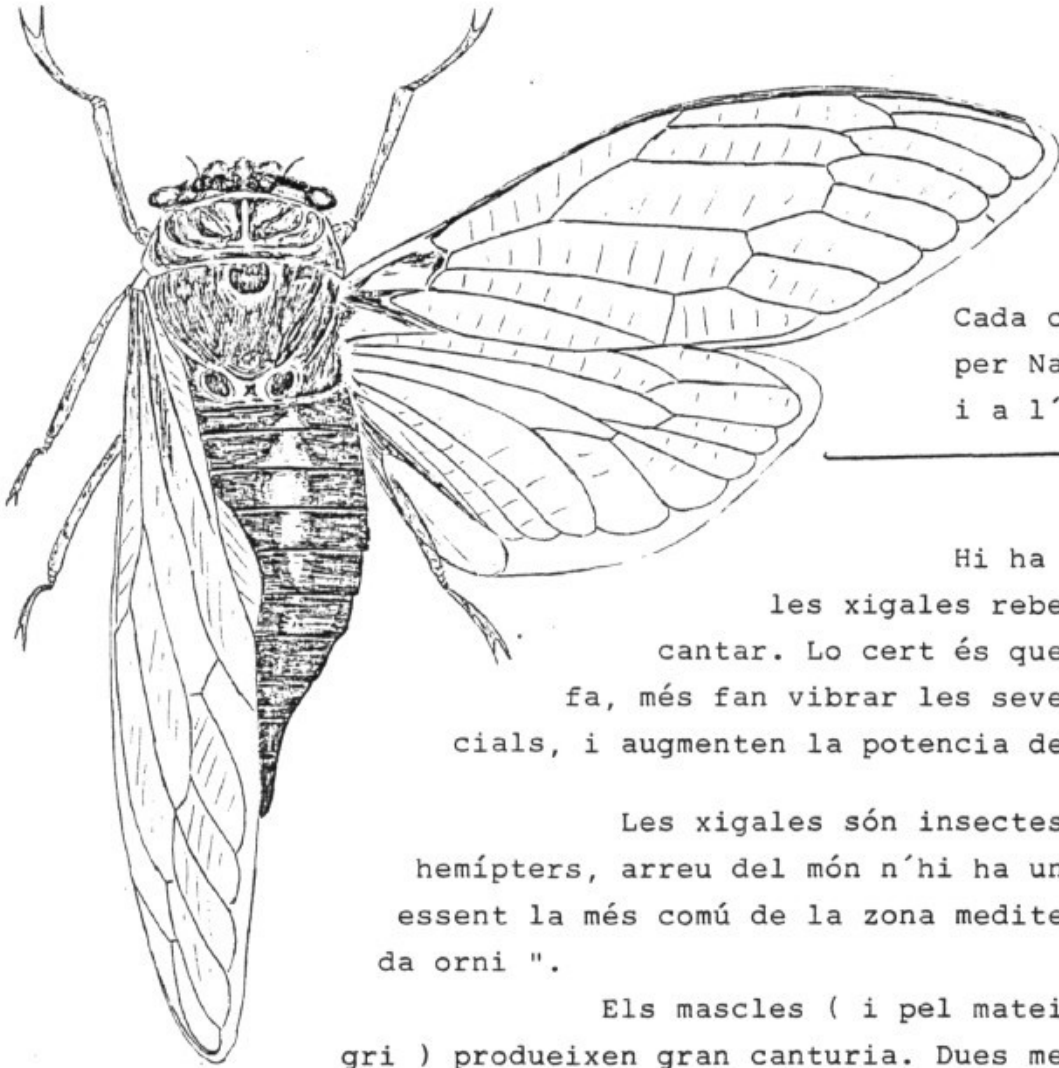
Durant les nits de primavera i estiu no tan sols escoltarem les cantades del gri de camp sinó la de moltes altres espècies de grins. Cada una té un repertori musical diferent, transmès hereditàriament de generació en generació, i que les permet comunicar-se gran quantitat de informació.

Només canta el mascle, amagat davall una pedra o per dins el rostoll, per cridar l'atenció de les femelles o per delimitar el territori davant possibles competidors. Una vegada consumada la còpula, el gri segueix cantant triomfalment i tal vegada la funció d'aquest darrer cant sia ajudar a quedar agrupats.

Segons quins, i condicionat per la meteorologia (les pluges sobretot) són anys de grins; durant les nits agostenques invadeixen els pobles aterritzant als caps de cantons i places allà on hi hagi faróles enceses, i llavors sembla que només cerquen entrar dins alguna casa per posar-se a cantar darrera el ropero o el canterano.

Durant el dia també solen cantar.

Són vegetarians i viuen dins llorigueres. Les femelles són diferents als mascles, no tan sols en el cantar, sinó que al final de l'abdomen tenen un aparell ovopositor (una espècie de cua) per enterrar els ous.

Cada cosa pel seu temps,
per Nadal, neules
i a l'estiu, xigales.

Hi ha gent que creu que
les xigales rebenten de tant de
cantar. Lo cert és que, com més calor
fa, més fan vibrar les seves membranes espe-
cials, i augmenten la potencia del renou i el to.

Les xigales són insectes de l'ordre dels
hemípters, arreu del món n'hi ha unes 1.500 espècies;
essent la més comú de la zona mediterrània la " Cica-
da orni ".

Els mascles (i pel mateixos motius que el
gri) produeixen gran canturia. Dues membranes apergamina-
dades esteses en un marc quitinós a manera de tímbal, són
les responsables. Les contraccions ràpides d'un petit múscul provoquen
unes vibracions en aquestes membranes i fan un so estrident característic.
Durant la canícula les agrada posar-se damunt un pi o ametller, a les
hores del migdia sobretot, i allà canta que te canta; si ens hi acostam
no veurem l'interfecte, però callarà, i en fer- nos enfora, s'hi tor-
narà posar.

Segurament els pagesos vent que mentres ells s'esclataven
de feïna el temps de messes, i moltes vegades al sol, la gran pitxorina
no en fotia ni brot, associaren aquest insecte a la vagància. Aquesta
idea agafà cos amb la fàbula de la formiga i la xigala

Les femelles posen els ous en la tija d'algunes plantes
que perforen mitjançant l'oviscapte. En sortir les larves cauen i s'en-
dinsen a terra; es nodreixen de la saba de les arrels. Aquesta vida
subterània dura més o menys uns quatre anys (hi ha una espècie ameri-
cana que n'hi viu 17). Durant tot aquest temps les nimfes només atra-
vessen 7 instars. després apareix la xigala adulta que només viu alguns
dies ben aprofitats i mor morta Na Linda.

Quasi mai entre dins el poble, és mes bé un insecte fora-
viler.

Papers de fa estona

Cinematográfica VERDAGUER, S. A.

(Control CINÆS)

N.º 7688

PALMA

Albarán de películas

Oficinas Centrales de Alquiler | Consejo de Cliento, 290 BARCELONA

Sres.		Nuestro Club		Contrato n.º		
		Cine		Fecha entrega 2-6-33.		
		San Juan		Fecha proyección 4-6-33.		
				Fecha devolución 5-6-33.		
Núm.	TITULO	Protagonistas	Partes	Metros o Copia	Precio	TOTAL
Emp. 129.	Club de los solteros	R. Talmadge	7	C.		
L. 69.	El Galanteador	Richard Dix	7	B.		
	El Vértigo	Harold Lloyd	2	B.		
	Estampas de Sorrento		1	40		40 -

Balance de la función de cine celebrada 25 Abril 1933
"Trapecio"

Ingresos

Gastos

Pal abonados. 8 -a- 0'45 - 3'60 Pts.	Alquiler de programa -----	40'00 Pts.
Pal. socio. - 6 -a- 0'25 - 1'50 "	Ramón Gayá -----	5'00 "
Butacas. ----40 -a- 0'40 - 13'00 "	Antº Gayá -----	5'00 "
But. socios. 34 -a- 0'25 - 8'50 "	Pedro Mayol -----	2'50 "
General. -- 25 -a- 0'20 - 7'50 "	José Font -----	2'00 "
Med. entr. - 12 -a- 0'20 - 2'40 "	Antº Bonet -----	2'00 "
	Juan morey -----	2'00 "
Expectadores 125 mas los de general		41'50 Pts.
	Total -----	58'50 Pts.

Gastos ----- 58'50 Pts.
Ingresos ----- 41'50 "

Déficit ----- 17'00 Pts.

San Juan 25 Abril 1933
El Contador

TEATRO de "NUESTRO CLUB"

SAN JUAN

INAUGURACION DE LA TEMPORADA GRAN FUNCIÓN TEATRAL

Para el 30 de Octubre de 1932

REAPARICIÓN celebrada de la COMPañIA COMICO - DRAMÁTICA CATINA - ESTELRICH

PRIMER ACTOR

FRANCISCO FORTEZA

A las 8

PROGRAMA

1.º El popular drama en verso, fantástico-religioso en 7 actos, original del laureado poeta D. José Zorrilla, titulado:

D. JUAN TENORIO

REPARTO

Doña Inés de Ulloa. Srta. Valls.—Brigida, Sra. Roman.—Abadesa de la Calatrava, Sra. Costa.—Lucia, Srta. Delvalle.—D.ª Ana Pantolija, Srta. Ferrer.—La Tornera, Sra. Salvá.—D. Juan Tenorio, Sr. Pelló.—D. Luis Mejia, Sr. Forteza H.—D. Gonzalo de Ulloa, Señor Forteza.—D. Diego Tenorio, Sr. Cortés.—Butarelli y Escultor, Señor Valls.—Ciutti, Sr. Oliver.—Capitán Centellas, Sr. Elvira.—D. Rafael de Avellaneda, Sr. Sancho.—Alguaciles, 1.º y 2.º Sres. Valls y Pujol Estatua de D. Gonzalo, (el mismo.—Estatua de D.ª Inés, (la misma).

Lujosa presentación—Hermoso vestuario propiedad de la Compañia

TITULOS DE LOS ACTES

1.º Libertinaje y escandalo—2.º Destreza—3.º Profanación—4.º El Diablo a las puertas del Cielo—5.º La Sombra de D.ª Inés—6.º La estatua de D. Gonzalo—7.º Misericordia y apoteosis de amor

PRECIOS EN TAQUILLA

NOTA: Se ruega a los Sres. socios se atengan a las instrucciones que obran en el tablón de anuncios.

Domingo 5 Noviembre.—1.ª función de Cine

"LOS NIBELUNGOS"

LES HISTÒRIES DELS VELLS

(La història tradicional ha estudiat sobretot les classes dirigents, les "élites", i, per contra, ha tractat molt poc de la Vida en majúscula de les classes populars).

és coneguda la història de Mallorca en general. Hi ha el material que ens permet de conèixer-la suficientment, i s'ha aprofitat.

De la història local de pobles com Sant Joan no en sabem quasi res. El poc material que hi ha és difícil de trobar i, encara que es trobi, moltes vegades no s'estudia adequadament. A Sant Joan tenim els papers de la DOCUMENTA i l'arxiu de l'Ajuntament, a més dels arxius particulars que hi pugui haver.

Aquests documents ens donen una determinada visió dels fets que pot coincidir o no amb la història viscuda per la gent. D'aquests papers tot és aprofitable -sobretot dades cronològiques- però no basta per tenir una idea prou clara del que ha passat: no sabem res del que pensava, feia o passava a les classes populars que, a un poble com Sant Joan, són quasi tots.

Darrerament, i en part gràcies als nous recursos tècnics (gravadores, màquines de fotografiar...), ens és permès de recuperar gran part d'aquesta petita història quotidiana i completar, d'aquesta manera, la visió que ens donen les fonts escrites i d'altre tipus. Totes aquestes fonts ens ajudaran a descriure, analitzar i explicar la HISTÒRIA amb majúscules. És a dir, la història oral (aquesta petita història quotidiana que ens és contada de veu) és una de les fonts amb què es pot nodrir la història general, sobretot d'aquest segle (De tota manera, s'ha de tenir present que les informacions s'han de contrastar i verificar, és a dir, es tracta d'un material) en brut. Al mateix temps, la història oral ens serveix per conèixer altres visions de la història, i es tracta de la visió de gent que no sortirà mai damunt els documents oficials. Parafrasejant les paraules d'un conegut folclorista i filòleg podem dir que "cada vegada que es mor un home vell és com si es perdés un llibre". Podem dir que, d'aquesta manera, es pluralitza i enriqueix la visió dels fets i, per tant, la seva coneixença.

Pensem que és necessari que tot aquest camp sigui recopilat: és important per conèixer el poble i a nosaltres mateixos, no només per tal de conèixer el passat. És una feina que s'ha de fer ara, ja que correm el risc de perdre molta de la informació que ens pot proporcionar gent vella per causes purament fisiològiques, i on tothom hi hauria de col·laborar.

La millor manera de fer aquesta feina és mitjançant les converses amb gent d'edat. Cal fer l'observació que, de vegades, persones que es podria pensar que tenen poc a dir són les que més poden enriquir la visió del tema. És a dir, no ens hem de fixar sempre amb els grans personatges del poble. En aquest sentit *tothom pot ser un gran personatge*.

Els vells saben moltes coses que els joves no sabem. Els joves, en general, sabem molt més del que passa a Nova York que de la manera com treballaven i vivien els nostres pares i padrins. I és important saber això perquè, d'aquesta manera, podem comprendre un poc millor la gent i la terra on vivim. N'hi havia un altre que deia que *"no es pot comprendre el que passa a altres llocs si primer no comprens el que passa a ca teva"*. És per això que no hem de desaprofitar l'ocasió de conèixer un poc millor la petita història d'aquest poble.

Per fer aquesta feina és imprescindible la col·laboració de la gent vella i és necessari que se superin certs tabús que poden desvirtuar els resultats de la recerca. Els vells tenen molt per ensenyar als joves.

Arnau Company i Mateu Sastre

*Dia vint-i-nou d'agost
són les festes de Sant Joan
veurem com se'n desferan
enguany els nou regidors*

*D'onze que n'hi havia
ara just en quedan nou
aquest fet a tots nos cou
tornam pocs de cada dia*

*Sa pilota bota bota
no s'atura de botar
ves idò quin barenar
per encalçar una pilota*

BON CONSELL, BONS RESULTATS

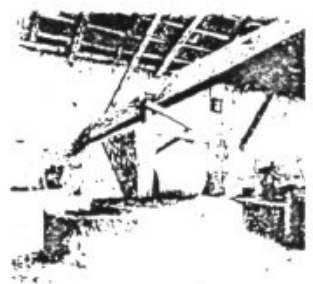
Acció Social. La tasca fonamental d'aquesta Àrea ha consistit en transformar una estructura administrativa fortament arrelada a conceptes assistencials, en un Servei tècnicament preparat, qualificat i apropiat al ciutadà.

Cultura. L'activitat cultural s'ha concentrat en dues àrees d'actuació: dotar als pobles de l'infraestructura necessària per l'activitat cultural i potenciar qualsevol acció per la recuperació i conservació del nostre patrimoni. El mateix plantejament s'ha seguit per l'esport.

Cooperació. Les actuacions de la Comissió d'Ordenació del Territori sobre la xarxa de carreteres del Consell Insular i la conservació i manteniment dels seus centres assistencials han aconseguit resultats molt satisfactoris, avui a la vista.

Economia. El foment del turisme i les ajudes a la indústria, el comerç, l'agricultura, la pesca i la ramaderia han caracteritzat l'activitat d'aquesta àrea, juntament amb projectes de protecció i conservació de la naturalesa.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

card